

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI.

PRZYKŁADY CEN: Rocznie - 7 k. 20 półrocznie - 4 k. 60 kwartałnie - 3 k. 80, wliczając kop. 90 i przesyłkę pocztową lub odnośnikiem do domów. Za ogłoszenia, za markami pocztowymi, dopłaca się miesięcznie kop. 80.

CENA
6 GROSZY

CENY OGŁOSZEŃ: Za wiersz pettowy jednoszpaltowy lub jego miarę Nadesłane k. 50, przed tekstem k. 40, za tekstem: 3 kol. i nekrologi po kop. 25, na 4 kol. po kop. 20. Drobne ogłoszenia po kop. 3 za wiersz. Najtańsze ogłoszenia kop. 25. Ogłoszenia treści artystycznej o 50 proc. drożej. Za dołączenia prospektów lub reklam po 6 rubli od 1000 egzemplarzy.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów w oddziale z wyjątkiem z dniwtęicznych od g. 10-2 po poł. Rozpraw podest. redakcja nie zwraca.

PRENUMERATA I OGŁOSZENIA przyjmują wszystkie księgarnie, kawiarnie i biura ogłoszeń; w Warszawie, Łodzi i miastach prowincjonalnych.

Adres REDAKCJI I ADMINISTRACJI CZĘSTOCHOWA, ULICA PANNY MARYI Nr. 38. — TELEFON Nr. 50.

Jeszcze w sprawie pomnika cara u stóp Jasnej Góry.

Zdaje się, że byłoby rzeczą zbyt częstą rozwodzenie się nad tem czy należy usunąć pomnik cara Aleksandra II z pod stóp Jasnej Góry.

To też grono osób zaprojektowało niedawno utworzenia specjalnego komitetu, któryby się zajął tą sprawą, propozycja ta znalazła sympatyczny odzew wśród społeczeństwa naszego, które pragnie zniesienia pomnika jednego z najokropniejszych ciemiężców naszych.

Niestety powstały komitet nie ujawnił żadnej działalności, to też w piątek ubiegły odbyła się konferencja przedstawicieli wszystkich sfer naszego miasta na której uchwalono sprawę tę przekazać Radzie Miejskiej, wraz z poniższą prośbą, od której wypełnienia Rada miejska zapewne się nie uchyli:

Wznoszący się u stóp Jasnej Góry w Częstochowie pomnik cara Aleksandra II-go, wystawiony został, jak wiadomo, ze składek polskiej ludności, rzekomo „dobrowolnych“ ale pobranych od niej w sposób przymusowy przez władze rosyjskie Ufundowany w miejscu, którego rokrocznie pielgrzymowały tysiączne rzesze polskiego ludu, by przed synącym cudami obrazem Królowej Korony Polskiej krzepić wiarę i szukać w modłach ukojenia, pomnik ten - ongi widomy znak pychy tryumfującego caratu - miał świadczyć, że Rosja ujarzmiła naród nasz już po wsze czasy i że Polska, ów „Priwislinski kraj“, ma po czasy pozostać rosyjską prowincją. Zagradzając sobą dostęp do najbardziej w Polsce czczonej świątyni, pomnik Aleksandra II-go nie tylko stanowił profanację dla naszych uczuć narodowych i religijnych, nie tylko był potwornym nagrywaniem się z bezsilności polskiego społeczeństwa, lecz nadto pozostał jakby wykutym w spizu dokumentem szka radnej perfidji, z jaką rząd rosyjski, pragnąc usidlić, upodlić i wynarodowić duszę polskiego ludu wiejskiego, wmałwiał wien swoją ojcowską zyczliwość, mieniąc się jego obrońcą, dobrodziejem i opiekunem.

Haniebny pomnik ten powinien być przestać szpecić nasze miasto z chwilą uwolnienia Częstochowy od tych, którzy go wystawili, t. j. od władz rosyjskich, w każdym zaś razie nie może on być tolerowany dłużej obecnie, kiedy niepodległość polskiego państwa została już urzędownie przez sąsiednie mocarstwa uznana. Dzisiaj, kiedy nawet naród rosyjski sam obalił carat i zmienił formę swego rządu, dalsze pozostawianie tutaj takiego pomnika stanowiłby niczem zgola nieuzasadnioną prowokację patriotycznych kół ludności, będąc jednocześnie kompromitującym dowodem obojętności narodowej u tych czynników, które przedewszystkiem powołane były do zajęcia się tą sprawą.

Z powyższych względów niżej podpisani zgłaszają niniejszym wniosek o natychmiastowe rozważenie i usunięcie pomnika Aleksandra II, proponując nadto

ofiarowanie przez miasto metalowych jego części na cele armji polskiej do dyspozycji Tymczasowej Rady Stanu.

następują podpisy.

Częstochowa, d. 20 kwietnia 1917.

WOJNA.

Komunikat niemiecki.
BERLIN. (H. P.) Urzędowo ogłosz. 22 kwietnia.

Wschodni plac boju.

Nie nowego.

Front macedoński.

W Łuku Czerny i na południowym zachodzie od jeziora Doiranu, działalność bojowa ożywiła się.

Zachodni plac boju.

Front nast. tronu ks. Ruprechta Bawarskiego.

W wielu miejscach flandryjskiego frontu Artois, walki artylerji wzmożyły się pod względem siły i przetrzeni. Na północy od Scarpe'y dochodziły one chwilami do najwyższego stopnia napięcia. Poruszające się przed naszymi linjami wojska poddano niszczącemu ogniewi. Silne angielskie natarcie wywiadowcze na północnym brzegu strumienia odrzucono kontratakami. Na froncie angielskim, na północnym zachodzie od St. Quentin, odbywały się przed południem niewielkie walki. Na południu od Somme'y czynna była artylerja.

Front niemieckiego następcy tronu.

Nad Aisne'y i w Szampanji, przez cały dzień prawie, aż do wieczora, działalność bojowa nie była duża. Pod Berry-su-Bac nasze szturmujące wojska wysadziły w powietrze blokhaus francuski, wraz z załogą. Pod Breye, Hurtebise - Fe, około szosy Reims - Neufchatel, na północy od Fresnes i na obydwa brzegach Syppe'y odbywały się walki, w których nieprzyjaciel poniósł duże straty. Na południu od Ripont odparto natarcie francuskie.

Front gen. marsz. polnego księcia Albrechta Wirtemberskiego.

Sytuacja nie uległa zmianie.

Nieprzyjaciele nasi stracili wozoraj w walce powietrznej 6 samolotów, z których 5 zestrzelił oddział ścigający rotmistrza barona v. Richthofen. Hydroplany zmusiły do opadnięcia w morze zapalony okręt powietrzny nieprzyjacielski, nad Nieuport.

Pierwszy generał-kwatermistrz Ludendorff.

Druga do pokoju powozczanego.

KOPENHAGA, 24 | 4. „Berlingske Tidende“ donosi z Rotterdamu: Przedwzięcia międzynarodowego biura socjalistycznego, Troelstra, przed wyjazdem: swym z Holandji oznajmił, że on i towarzysze jego jadą do Stokholmu nie po to, aby pracować na rzecz oddzielnego pokoju Rosji z Niemcami, jeno by umożliwić zawarcie pokoju powozczanego. Jesliby jednak okazało się, że pokój odrębny Rosji

z Niemcami przyczyni się może do ogólnego zaprzestania wojny, wówczas należy bezwzględnie wejść i na tę drogę.

Nieporozumienie w rządzie rosyjskim.

STOKHOLM, 22 | 4. Z Petersburga donoszą, że różnice zdań na sprawy pierwszorzędne znaczenia tak bardzo zaostrzają się wśród członków gabinetu rosyjskiego, iż lada dzień oczekiwano należy zmian w obecnym składzie kierowników państwa rosyjskiego.

Rodzina Romanowów przed sądem.

Według dzienników rosyjskich, do petersburskiego sądu okręgowego adwokat Goworow wniósł skargę przeciwko „Mikołajowi Romanowowi“, żądającą zwrotu strat w sumie 50.000 rb. za to, że w r. 1915 skazano Goworowa na pięcioletnie wygnanie na Syberję za przyjęcie stanowiska radcy prawnego związku kolejarzy.

O wspólny pokój.

Wydział partji niemieckiej socjal-demokracji powziął rezolucję, w której oświadczone, że wyraża zgodę na rezolucję kongresu rosyjskiej rady robotniczej i żołnierskiej przegotowania wspólnego pokoju na podstawie wolnego narodowego rozwoju wszystkich narodów.

Antysemityzm rewolucyjny.

Rząd rosyjski postanowił żydów równouprawnić i otworzyć im dostęp zarówno do urzędów wojskowych jak i cywilnych.

Praktyczne jednak przeprowadzenie równouprawnienia napotyka na poważne trudności przedewszystkiem w armji. Pierwsi oficerowie żydzi długo utrzymać się nie mogli, ponieważ nie tylko nie byli przez żołnierzy poważani, lecz zupełnie pogardliwie z ujmą dla czci oficerskiej: Ze względu na stanowisko żołnierzy, nominacje na oficerów dla żydów są w tej chwili nieodstępne. Antysemityzm daje się również wyczuwać wśród robotników.

Chwila bieżąca.

— W Piotrogradzie dokonano licznych aresztowań i to wśród żywiołów skrajnie rewolucyjnych i socjalistycznych.

Z Warszawy.

Rezygnacja.

Dyrektor depart. skarbu Tymoz. Rady Stanu, p. St. Dzierzbicki, zgłosił na ręce marszałka koronnego swą dymisję ze stanowiska dyrektora. P. Dzierzbicki pozostaje w dalszym ciągu w Tymczasowej Radzie Stanu w charakterze jej członka.

Z Kielc.

Znamienita uchwała.

Na ostatnim posiedzeniu Rada miejska uchwała, co następuje: „Usnąc w natychmiastowym podjęciu prac zmierzających do uspokojenia naj-

istotniejszych potrzeb ludności miasta, swój bezpośredni obowiązek, Rada m. Kielce zespolona w pragnieniu podjęcia łącznej pracy obywatelskiej, postanowiła ująć w swe ręce aprobowanie miasta, z tem, by rozpoczynając pracę od racjonalnego i sprawiedliwego rozdziału chleba, mąki i okruku, zdążyć stopniowo do zaopatrzenia ludności we wszystkie dostępne artykuły żywności, opału i oświetlenia.

Śmierć powstańca.

W roku 1863 dowódcą partii powstańców działających w okolicach Częstochowy, był Przybyłowicz, młody dwadzieścia kilka lat mający, wysoki, przystojny brunet.

Odznać on się wielką walecznością. Po trudach udało się roszanom schwytać Przybyłowicza we Dźbowie pod Częstochową i tamże postanowiono go stracić. Ponieważ z rozkazu Przybyłowicza wieszano żandarmów rosyjskich, skazano go na śmierć przez powieszenie. Egzekucja odbyła się we Dźbowie.

Zaraz za dworem o 50 kroków na prawo od miejsca, gdzie się droga idąca z Częstochowy do Konopisk rozchodzi, wprost ciągnął się do lasu, w lewo zaś do Konopisk, na gruncie dworskich wystawiono szubienicę, przed nią zaś wykopano doł.

Wojscy rosyjskie otoczyło miejsce stracenia. Zawieszany z Częstochowy czyszciciel miejski nałożył skazańcówki płócienną koszulę śmiertelną. Skazany wszedł na lawkę, oprawca założył mu stryczek na szyję i usunął mu lawkę z pod nóg. Wtem pętlica zerwała się i Przybyłowicz padł na ziemię, ziorzecząc i wymyślając swym katom.

Oficer rosyjski komenderuje krótko: „wieriwkił“ A wtedy jeden z przyglądających się egzekucji zamężny gospodarz z Dźbowa biegnie w stronę chaty i przynosi powróż. (Gorliwego „służbistę“ powiesili później powstańcy).

Kat po raz drugi zakłada postronek... Pod szubienicą stają pogrążone w rozpacz, płacząc i zawodząc, matka i siostra powstańca...

We wsi Dźbowie za dworem o 50 kroków na prawo od drogi do Konopisk, na tle siniejącej w perspektywie wstęgi lasu, wznosi się okrągły, na trzy łokcie wysoki kopiec, oborany pługiem dokoła. Pod niem spoczywają zwłoki dzielnego dowódcy Przybyłowicza. Nawet krzyż się nie wznosi na miejscu spoczynku bohatera.

Tylko wicher rodzinny hula swobodnie nad mogiłą samotną.

W chwili gdy wieszano Przybyłowicza, konał w domu prywatnym w Częstochowie w alei pierwszej Tomasz Luka, adiutant Przybyłowicza.

Był to młody chłopiec, szatyn bez zarostu, chodził również w brązowej czamarcie z szamerowaniem i w czapce konfederatce. Walczył dzielnie, a podczas jednej z potyczek otrzymał dwanaście ran. Leżał on chory, ciężko raniony i zapadł na tyfus plamisty. Osłabiony od wielkiego upływu krwi organizm, nie mógł pokonać groźnej choroby i uległ w walce.

Dusza młodego bohatera uleciała w zaświaty.

Stanisław Rumszewicz.

KRONIKA

Ze święta harcerzy.

W niedzielę o godz. 10-ej rano do bazyliki Jasnogórskiej przybyły szeregi drużyn żeńskich i męskich skauta, którzy wysłuchali uroczystej Mszy św. odprawionej na intencję harcerstwa polskiego przez ks. W. Kneblewskiego, kapelana zastępu żeńskiego, po czym podniosło kazanie wypowiedział ks. Gmachowski, kapelan drużyn męskich.

Po skończonym nabożeństwie, młodzież pod przewodem p. F. Eberta przedstawiciela komandy skautów i pp. K. Krakowieckiego i J. Wróblewskiego, delegatów Patronatu, ruszyła na plac ćwiczeń, gdzie zdawano raport dzienny.

Dzisiejsze zebranie wydziału zapomóg i pożyczek przy R. O. m. Cz.

Cz., we wtorek 24 b.m. o godz. 3 i pół po pół. odbędzie się zebranie Wydziału zapomóg i pożyczek przy R. O. m. Cz.

Na zjazd Rady Narodowej.

Jak już pisaliśmy, w dn. 2 i 3 maja odbywać się będą w stolicy obrady zjazdu Rady Narodowej, na który, jak się dowiadujemy, udają się z Częstochowy pp. Fel. Dobrucki, inż. L. Mońkowski i J. Prüffer, jako delegaci częstochowskiego Wydziału Rady Narodowej.

Z Częst. Wydz. powiatowego udadzą się do Warszawy pp. J. Cygański, szamb. K. Łącki i wioścjanin ze wsi Mokrzusza, Szymczak

Okolicę naszego miasta reprezentować na zjeździe będą również, jako delegaci powiatu radomskiego ks. St. Dziennicki, L. Siemiński, J. Czyż i J. Krassowski.

Ostatnie posiedzenie obecnej Rady miejskiej.

Dziś we wtorek d. 24 b. m. o g. 5 po poł. odbędzie się ostatnie posiedzenie obecnej Rady miejskiej.

Porządek dzienny:

1. Sprawozdanie Komisji Rady w sprawie projektu Elektrowni.
2. Wnioski Rady do Magistratu:
  - a) o milicji miejskiej,
  - b) o usunięciu pomnika Aleksandra II z przed Jasnej Góry.

Odwołanie zebrania „Częstochówką“.

Tradycyjnym i karygodnym zwyczajem zapowiedziane na niedzielę zebranie „Częstochówką“ wobec nikłej liczby przybyłych odłożono zostało do nowego terminu dn. 29 b. m.

2 zebrania w Tow. Kredyt. m. Częstochowy.

W niedzielę o godz. 8 i pół po poł. w sali Tow. Kredyt. m. Cz. prezes Komitetu Nadzorczego T-wa p. M. Zborowski zagał zebranie reprezentantów, proponując na przewodniczącego inż. K. Wolfkego i na asesorów pp. L. Gładycha, S. Landau i na sekretarza St. Cymblera.

Po ukonstytuowaniu się prezydium inż. Wolfke poświęcił kilka słów zmarłemu niedawno śp. Feliksowi Szaniawskiemu, którego imię zapisał się oświetlnie na kartach historii Tow. Kred. m. Cz. to też obecni uozellli pamięć zmarłego przez powstanie z miejsc. Wreszcie rozpoczęto obrady, które, podkreślamy, miały charakter bardzo poważny, dawno na żadnym licniejszym zebraniu w Częstochowie nie spotykamy, to też z prawdziwą przyjemnością słuchaliśmy wywodów poszczególnych mówców, z których pierwszym był p. I. Tomczyk referujący stan interesów T-wa i sprawozdanie za siedemnasty

rok finansowy, z którego dowiedzieliśmy się, że dochód stanowił rb. 30457 kop. 65, rozchód 20090, a więc przewyżka dochodów za okres sprawozdawczy stanowiła rb. 10867 k. 54.

Zebrani zatwierdzili sprawozdanie, wraz proponowanemu podziałem zysków. Budżet na r. 1917, który wynosi rb 19020, po krótkiej dyskusji, w której zabierali głos pp. J. Tomczyk, St. Hertz, St. Prusioki, Z. Stiller i po wyczerpujących wyjaśnieniach świadczących o znajomości stanu interesów T-wa, dr. J. Marczewskiego i buchaltera biur T wa p. Feliksa Dobruckiego przyjęto w całości proponowanej przez władze T-wa.

Kwestię budowy domu postanowiono odłożyć do czasów bardziej normalnych.

Wreszcie prezes Dyrekcji T-wa p. I. Tomczyk odczytał list zarządu miasta Dąbrowy, który pragnie, by Two Kred m. Cz. rozciągnęło swą działalność na wspomnianą miejscowość. Po dyskusji, w której zabierali głos pp. dr. J. Marczewski, Z. Stiller, J. Chmurski i inni w zasadzie propozycję przyjęto jednak z zastrzeżeniem, że pracę tę rozpocząć należy dopiero po zakończeniu wojny.

Na zebraniu poruszona też została przez dr. Wolberga sprawa utworzenia Stow. Właścicieli Nieruchomości m. Cz., którego ustawę ma już p. J. Weksler. W kwestji tej powzięto decyzję, by zarząd T wa Kred. podjął starania ku urzeczywistnieniu wspomnianej instytucji.

Wybory jednego dyrektora i 2-oh członków Komitetu Nadzorczego, na miejsce wychodzących pp. J. Ficonesa, M. Zborowskiego i dr. J. Marczewskiego dały ten wynik, że wymienieni członkowie powołani zostali ponownie do władz T-wa.

Dziś ostatni dzień!

Dziś ostatni dzień w teatrze „Paryskim“ demonstrowany będzie główny obraz p. t. „W sybirskich katorgach“. Kto więc nie widział tego arcydzieła sztuki kinematograficznej, niech więc pośpieszy z pójściem.

Koncert Kamińskiej - Latożyńskiej.

Wśród w elu koncertów, w jakie w ostatnich czasach obfituje Częstochowa, na specjalne wyróżnienie zasługiwać będzie gościnny występ w d. 2 maja r. b. znakomitej śpiewaczki, p. M. Kamińskiej-Latożyńskiej.

Krytyka zarówno prasy polskiej jak i zagranicznej wyraża się o p. M. Kamińskiej-Latożyńskiej z prawdziwym uznaniem.

Już jako wychowawca Konserwatorium Warszawskiego, oraz uczenica „Scola sanctorum“ w Medjolanie, ujawniła swój wszechstronny talent. Po powrocie z Medjolanu, zaangażowana została przez dyrekcję warszawskich teatrów, gdzie śpiewa cały szereg sezonów z wielkim powodzeniem.

Koncert p. M. Kamińskiej - Latożyńskiej będzie dla Częstochowy prawdziwą atrakcją, stojącą ponad przeciętną miarę pod względem artystycznym, to też spodziewać się należy, że cała elita towarzyska Częstochowy nie ominię okazji usłyszenia znakomitej śpiewaczki.

Z zebrania Tow. Opieki nad bezdomnymi dziećmi.

W niedzielę o godz. 8 po poł. we własnej siedzibie przy ul. Piotrowskiej nr. 12 odbyło się ogólne roczne zebranie członków Tow. Op. nad bezdomnymi dziećmi.

Zebranie wobec 27 osób zagał ks. kan. M. Fulman. Przewodniczył sędzia Kędzierski, asesorami byli pp.

Zapisujcie się na członków
Polskiej Małorzy Szkolnej.

d-rowsa Wasilewska i A. Kanczewski, sekretarował p. Olszewski.

Sprawozdanie za 11 rok istnienia T. wa złożył ks. kan. M. Fulman, znacząc, że Tow. zostało powołane do życia w r. 1906 przez ks. Kowalskiego najpierw w bardzo skromnych ramach, lecz dzięki ofiarności miejscowego społeczeństwa w r. 1910 wybudowano własny dom, w który znajduje się szkoła elementarna i ochronka, dające opiekę i naukę wraz z całkowitym utrzymaniem 109 dzieciom. Obecnie to spośród dzieci 89 obozych znajduje się w szpitaliku.

Dni zakładowych w r. 1916 było 38690, utrzymanie dziecka dziennie wynosi 47 i pół kop. Ogółem koszty utrzymania wynosiły rb. 18441 k 65.

Na powyższe wydatki składały się dochody z opłaty Magistratu, od komitetów szwajcarskiego i poznańskiego, od Doraźnej Pomocy, fiary członków i zyski z inwentarza żywego.

Sprawozdanie cyfrowe z protokołem komisji rewizyjnej odczytał p. Ebert, które zebrani zaakceptowali.

Następnie poruszono kwestję lepszego odżywiania dzieci, kładąc głównie nacisk na zwiększenie porcji mleka.

Na miejsce ustępujących z zarządu pp. L. Nieprzeckiego i J. Janowskiego, zebrani za pomocą głosowania kartkowego, powołali powyższych panów ponownie.

Do komisji rewizyjnej wybrano pp. Wiewiórowskiego, Cygańskiego (ponownie) i na miejsce ustępującego p. Saliwackiego wybrano p. A. Kanczewskiego.

W razie potrzeby zarządowi pozostawiono prawo kooptacji nowych członków. Do prowadzenia buchalterji Tow. na wniosek ks. kan. Fulmana zaproszono p. F. Eberta.

W wolnych wnioskach poruszano sprawę rzemiosł, oraz sprawę zajęcia się szpitalikiem, w którym jest bardzo dużo do zrobienia.

W zakończeniu zebrania podziękowano zarządowi za jego gorliwą pracę i na propozycję ks. kan. M. Fulmana zebrani zwiedzili zakład.

Z koncertu na Macierz.

Koncert sobotni dostarczył obecnym wrażeń niezwykle podniosłych i tożną zarazem tym ciepłem swoim, że czuł każdy, iż jest na koncercie polskim—że polskie arcydzieła przez polskie siły odtwarzane przemawiają do dusz polskich.

Uduchowiona i wysoce artystyczna gra prof. A. Michałowskiego uznana jest ogólnie—można więc chyba nadmienić, że jak zawsze interpretował Chopina po mistrzowsku,—zachowując wiernie tak właściwe Chopinowi tylko „tempa rubata” (gdzie jednym taktiem ujęto—drugim dodano)—Gra prof. Michałowskiego—ożywioną przymtem jest isle młodzieńczość pasażerów subtelność na punkcie ekspresji—oto niespotyke zalety wirtuozowskie — gry naszego mistrza. Czarował więc wszystkich—balladą As-dur, Nocturnem Des-dur, polonezem Fis-mol, „pieszeczka” w ukł. Liszta (bis), Impromptu Fis dur, Mazurkiem, oraz Scherzo h—mol (nie zaś b—mol, jak było w programach) oraz na bis—walcami cis—mol w połączeniu z parafrazą osnutą na temacie walcu Des—dur w układzie prof. Michałowskiego.

Liszt mówi, że do najenergiczniejszych pomysłów Chopina należy polonez fis—mol. Główny motyw stanowi tu melodia głowieszca, zda się styseć dochodzące zdala urywki rozpacz, ciagle wracanie do toniki—sprawia wrażenie, padających z zawziętością uderzeń gromu. U najcel-

Skład Apteczny

prowizora farmacji **Z. OKŁOWSKIEGO**

dawniej Senior i Ska ul. Panny Marji № 29.

Poleca w wielkim wyborze: Perfumeryę krajową i zagraniczną, kosmetyki mydła toaletowe, środki patentowane i opatrunkowe, wody mineralne sztuczne i naturalne.

niejszych mistrzów nie znam—mówi Liszt — nie coby mogło dorównać wrażeniu — jakie sprawia wplecenie tańca sielskiego, tj. mazurka do poloneza—tak idyllicznego a przejętego wonią macierzanki zda się— i t. d. Takie same sprawia wrażenie temat kolendy „Lulajże Jezuniu”—włączony jako epizod do Scherza h—mol, a tak kontrastującego z huraganowe mi pasażami części pierwszej.

Godną wychowawczynią obok prof. A. Michałowskiego jest p. Irena Ruszczyćówna—głos posiada niezwykle silny, a znakomicie nadający się do ról dramatycznych.

Wypowiedzenie arcydzieł: Mickiewicza, Słowackiego, Wyspiańskiego—melodeklamacje na tle preludjów Des—dur i c—mol wywarły potężne wrażenie.

P. I. Ruszczyćówna w odtwarzaniu utworów wlewa tyle uczucia i pierwiastku dramatycznego, iż nie jest ona zwykłą deklamatorką, lecz artystką dramatyczną i to wysoce oryginalną.

L. Wawrzynowicz.

Sprawozdanie z koncertu niedzielnego podamy w numerze najbliższym.

Humor żołnierski.

Z „Relutona”, pisma satyrycznego, wydawanego przez żołnierzy legjonowych.

Małe zastrzeżenie.

Kochał Ojczyznę — to wspaniałe zdanie,
Przed laty każdy miał podobno w cenie,
Dziś się „Królestwo” zgadza na kochanie,
Ale maleńkie robi zastrzeżenie,
Odmienna postać przybrała zasada:
W dzisiejszych czasach pozytywnych
dobrze,
Kochałbym polskość — każdy dziś powiada,
Lecz chciałbym wiedzieć, co na tym zarobię...

Obwieszczenie

dotyczące obiegu bonów.

Pan Szef Administracji przy Generalnym gubernatorstwie Warszawskim, na zasadzie paragr. 11 rozporządzenia dotyczącego waluty w Generalnym gubernatorstwie Warszawskim z dnia 14 kwietnia 1917 r., pozwolił rozporządzeniem z dnia 21 kwietnia 1917 — I. B. 9547 — na obieg bonów rublowych, opiewających na mniej niż 20 kopiejek, w tutejszym obwodzie zarządowym aż do dalszego zarządzenia. Obieg bonów rublowych, opiewających na 20 i więcej kopiejek, jest od 26 kwietnia 1917 r. zakazany ale późniejsza zdolność obiegu tych bonów przez nadruk maksymalnej wartości w markach polskich będzie zapewniona bez zmiany obowiązków ciążących na ich wydawcach.

Częstochowa, 23 kwietnia 1917.

Cesarako Niemiecki

Naczelnik Powiatu
w zast.
Knoblauch.

Kartofle do sadzenia.

Miejska Deputacja Żywnościowa pada je do wiadomości, że posiadaczom kwitów na wynajęte od Magistratu m. Częstochowy półka wydawane będą drobne kartofle do sadzenia w ilości

1 centnara - 120 funt. za Mk. 8.00 na każdy kwit, w magazynach przy fabryce Peltzer.

Posiadacze kwitów od

Nru 1 do Nru 600.

mogą zgłosić się po odbiór sadzonek za okazaniem kwitu
we Wtorek i Środę dn. 24 i 25 b. m. do magazynów przy fabryce Peltzer po godz. 4 ej po południu.

Dalsze ilości wydawane będą w miarę nadejścia nowych transportów sadzonek.

DOKTOR MEDYCYNY
Paweł Broniatowski
w CZĘSTOCHOWIE
ul. Panny Marji № 21.
Choroby skórne i dróg moczowych.
Ordynuje: od 9—12 rano i od 4—7 p.p.
Panie od 12—1 po południu.

Krawiecka pracownia garderoby męskiej
W. Kłaczynskiego
w Częstochowie, ul. Panny Marji № 50.
Poleca Sz. Panom swój skład gotowych ubrań jako to: Palta, garnitury marynarkowe spodnie Specjalny dział ubrań uczniowskich dla wszystkich szkół i klas. Na czasie!!! Pracownia uskutecznia wszystkie przeróbki, reperacje, czyści i odświeża wszelką garderobę szybko i po umiar. cenach.

Pierwszorzędna Chrześcijańska Pracownia GORSETÓW
„JÓZE F V I”
Nagrodzona Medalem
CZĘSTOCHOWA, ul. P. Marji 46.
róg Szkolnej Nr. 1.
gorsety kroj paryskich i wiedeńskich higieniczne i do wyrównania figury wszelki do prostego trzymania biustonosze, pasy i t. d. Pranie, reperacja i prze-rabianie. — Ceny umiarkowane. 1447

LEKARZ-DENTYSTA
Michał Grejniec
w Częstochowie
ul. Panny Marji № 10.
Choroby zębów i jamy ustnej.
przyjmuje codziennie
od 9—1 i od 5—7 wieczorem.

Odnajmuje się konia do robót rolnych. Wiad. w sklepie ul. P. Marji Nr. 69. 280

Ładne mieszkanie do wynajęcia. Wiadomość Aleksander Strzelecki za Klasztorem Jasno-górskim. 278—

Mieszkanie do wynajęcia od 1-go Lipca przy ul. Pięknej Nr. 19 3 pokoi, wanna, elektryczność, wygodny szafy pokój dla służby I piętro. Cena przystępna Wiad. na I piętrze codziennie od 11-eg. 265—

Warsztat Mechaniczny Józefa Węglawskiego Wąły Nr. 20 przyjmują wszelkie roboty maszynowe, stacyjne i pompy. 270—

Mieszkanie, sypialnia i plac z ogrodem owocowym do sprzedania. Wiadomość w Administracji Gośca. 292—

Potrzebna dobra pokojowa z prasowaniem stycznej bielejki. Wiadomość Dojazd 3 u portjera 293—2—1

Potrzebny pracownik biurowy, zdolny protokółistą znający gruntownie język niemiecki. I-szy Komisarz policyjny. 281—1

Teatr PARYSKI ➔ **Dziś ostatni dzień!**

w Sybirskich KATORGACH

Dramat w 6 wielkich częściach z wielkiej amerykańskiej serji „World”
Wstrząsająca treść tego dramatu zaczerpnięta została ze smutnych dzieł Syberji i tragicznego życia zesłańców.

Szczegóły w programach.

Teatr „ODEON”

Program od środy 18 do wtorku 24 Kwietnia 1917 roku.

Sensacja!

6-ty polski obraz w wykonaniu artystów warszawskich!

Sensacja!

Tajemnica Alei Ujazdowskich. „Tajemnice Warszawy”

Sensacyjny i realistyczny dramat w 6-ciu aktach, z cyklu

W rolach głównych:

Pola Negri, Kazimierz Junosza, Rafaela Bończa, Jan Pawłowski, Jędrus Bogucki i wielu innych przedstawicieli Sceny Polskiej

Akt 1-szy

Tajemnica domu Włodowskich

Akt 4-ty

Cienie przeszłości

„ 2-gi

Dni wstydu i nędzy

„ 5-ty

W podejrzanych hotelu.

„ 3-ci

Nowe życie

„ 6-ty

Pomszczona

Nad program: **Wycieczka do Dalnacji** (z natury) ||| **Preis zwycięża Szeelaka Holmеса** (komiczny)

Z powodu nadzwyczaj kosztownej dzierżawy obrazu

Ceny miejsc podwyższone o 10 kop.

OBWIESZCZENIE.

POLSKA KRAJOWA KASA POŻYCZKOWA

rozpoczyna swoje czynności

dnia 26 Kwietnia 1917 roku.

Jednocześnie w myśl rozporządzenia, dotyczącego waluty w General-Gubernatorstwie Warszawskim nastąpi wprowadzenie polskiej marki jako wyłącznego prawnego środka płatniczego.

Polska Krajowa Kasa Pożyczkowa jest miejscem wypłaty wszystkich władz i uskutecznia wszelkie operacje bankowe w szczególności.

otwieranie rachunków bieżących i czekowych, przyjmowanie kapitałów na lokacje, kupno i sprzedaż, tudzież udzielanie pożyczek, pod zastaw papierów publicznych i t. d.

Kasy nasze i biura mieszczą się w Warszawie przy ul. Bielańskiej 10 i 12 i są czynne w dni powszednie od godz. 9-iej do 3-iej.

ZARZĄD

Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej.

Przyjmuje wszelkie roboty w granicę, marmurze, plaskowcu. Wykonawanie pomników i obnawianie takowych, roboty kościelne budowlane i galanterijne, oraz wszelkie roboty w cemencie i gipsie, solidnie po umiarkowanych cenach. Szkice i kosztorysy dostarczam na żądanie

Z poważaniem

Józef Billewicz

Częstochowa ul. św. Barbary № 15 a

Rumatyzm, artretyzm, ból głowy i wszystkie inne choroby leczą skutecznie masaż elektryczny. Teatralna 34 II-gie piętro m. 6 od 11 do 4 ej po południu

Drzewek owocowych parę tysięcy do sprzedania z ogrodów Załusze. Wiad. u Sochaczewskiego Rynek Wieluński Nr. 5. lub na miejscu w ogrodach 223-

Drzewka owocowe w ładnych koronach sprzedaje tanio ogród pomologiczny Dr. Karola Zawady Szkolna 21

Do sprzedania Domy, Placeo, Majątek Miłyn parowy i wodny Pożytki Pienięży, Zamiany, Dzierżawy, Biuro Pośrednictwa ul. Teatralna № 11 w Częstochowie.

Dla królików specjalna klatka wykotowa dla samców okazynie do sprzedania ul. Teatralna Nr. 12 Ignatowski. 291-

Sprzedam tanio parę paw. Wiadomość ul. Zielona № 45. 290-

Mieszkanie słonecznego i suchego z 3-ch pokoi i kuchni z wygodami w sąsiedztwie poszukuje od 1-go Czerwca lub od zaraz. Oferty sub „Mieszkanie” 288-

Do sprzedania 800 móg siemi i 82 morgi blisko miasta może być razem lub oddzielno Biuro Pośrednictwa Teatralna Nr. 11 w Częstochowie.

Redaktor - wydawca F. D. Wilkoszewski

Odbito we własnych zakładach drukarskich „Gońca Częstochowskiego”.